

בש"פ 415/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 415/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי (כב' השופט צ' קפאח) בתיק מ"ת 13-08-19687 מיום 15.1.2014

תאריך הישיבה: כ"א בשבט התשע"ד (22.1.2014)

בשם העורר: עו"ד בנצי קבלר

בשם המשיבה: עו"ד שאול כהן

החלטה

לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט צ' קפאח) להורות על מעצר העורר עד תום ההליכים נגדו.

רקע

1. נגד העורר הוגש ביום 12.8.2013 כתב אישום המייחס לו ארבעה אישומים. ביום 16.12.2013 תוקן כתב

עמוד 1

האישום במסגרת הסדר טיעון - כך שנותר האישום הראשון ונמחקו האישומים האחרים - והעורר הורשע על סמך הודאתו בעבירות של תקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש (ארבע עבירות), תקיפת בת זוג (ריבוי עבירות), איומים (ריבוי עבירות) והדחה בחקירה. כעולה מכתב האישום, העורר והמתלוננת הם בני זוג מאז שנת 2000, ולהם שלוש בנות קטינות בגילאים 3-7. ביום 14.9.2012 נכנס העורר לעמוד הפייסבוק של המתלוננת והבחין בהתכתבות שעוררה את חשדו כי היא "מנהלת רומן". חשד זה הוביל אותו לשרשרת של אירועים אלימים שבהם תקף את המתלוננת ואיים עליה. במועד זה ולמחרת איים העורר על המתלוננת, בין היתר בציינו כי אם תירדם ישפוך על פניה מים רותחים, תוך שדחף אותה ותפס בידיה בחוזקה. ביום 16.9.2012 סטר העורר למתלוננת במקום עבודתה, בנוכחות שלוש בנותיהם הקטינות, כך שזו נהדפה לרצפה מעוצמת המכה. לאחר שהמתלוננת הזעיקה את המשטרה, דרש ממנה העורר לבטל את הפניה ולוודא שלא נשלחה ניידת, וזו פעלה לפי בקשתו. עוד מתואר בכתב האישום כי בתקופה שבין אמצע ספטמבר 2012 לאמצע יולי 2013, איים העורר על המתלוננת ותקף אותה מספר פעמים. באחד המקרים שפך עליה כוס קפה לאחר שנתנה לבתם ממתק, ופעם נוספת בעט במתלוננת והפילה לרצפה. עוד נטען כי ביום 12.5.2013 איים העורר על המתלוננת שירצח אותה ואת בנותיהם, ובעקבות כך הגישה המתלוננת תלונה במשטרה והוציאה נגדו צו הגנה.

הליכי המעצר

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים. בהחלטתו מיום 26.8.2013 קבע בית המשפט המחוזי (כב' השופט הבכיר צ'גורפינקל) כי קיימות ראיות לכאורה ומתקיימת עילה למעצרו של העורר, אולם הורה על עריכת תסקיר מעצר לשם בחינת קיומה של חלופה הולמת. ביום 30.10.2013, לאחר קבלת תסקיר המעצר מיום 30.9.2013 והתסקיר המשלים מיום 21.10.2013, הורה בית המשפט קמא (כב' השופט צ' קפאח) על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. זאת, בהתבסס, בין היתר, על התסקירים השליליים בעניינו ועל הערכת שירות המבחן כי נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה לעצמו ולבת זוגו וכי במצבו לא ניתן לשלבו באפיק טיפולי. בערר שהוגש על החלטה זו לבית משפט זה, הורה כב' השופט א' רובינשטיין על הגשת תסקיר מעודכן מטעם שירות המבחן. בית המשפט ציין כי אמנם נראה, על רקע המלצותיו השליליות של שירות המבחן, שאין להיעתר לבקשת העורר ולשחררו לחלופה של מעצר בית בבית הוריו, אולם הורה לשירות המבחן לבחון את אפשרות שילובו של העורר באפיק טיפולי במסגרת סגורה. בהקשר זה, עמד בית המשפט על כך שבתסקיר המשלים התייחס שירות המבחן רק לחלופה טיפולית אחת - טיפול ב"בית נועם", ולא לאפשרות שילובו של העורר ב"דיאלוג מחודש", שצוין אף הוא כחלופה טיפולית בתסקיר המעצר מיום 30.9.2013. עוד ציין בית המשפט כי חלפו כשלושה חודשים מן המועד שבו ניתנו חוות הדעת של הגורמים הטיפוליים בנוגע למסוכנות הנשקפת מהעורר, וכי חלוף הזמן, לצד העובדה שהעורר נעדר עבר פלילי ושהה במעצר, רחוק מן המתלוננת, מצדיקים לבחון מחדש אם ניתן לשלבו במסגרת טיפולית.

3. ביום 29.12.2013, לאחר הרשעת העורר על סמך הודאתו במיחוס לו בכתב האישום המתוקן, הונח לפני בית המשפט המחוזי תסקיר מעצר עדכני, אשר העריך כי נשקף מהעורר סיכון לסביבתו וכי יש לו צרכים טיפוליים בולטים. על אף האמור, המליץ שירות המבחן על שחרורו של העורר למעצר בית בבית הוריו לצורך השתלבותו בטיפול על בסיס יומי ב"בית נועם". נוכח המלצת תסקיר המעצר והסכמת הצדדים, הורה בית המשפט המחוזי על שחרור העורר למעצר בית מלא בבית הוריו בתנאים מגבילים. בין היתר, הותר לעורר לצאת בליווי אחד ממפקחיו לטיפול ב"בית נועם", ונאסר עליו ליצור קשר עם המתלוננת.

4. ביום 8.1.2014 הגישה המשיבה לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר בהחלטת שחרורו של העורר

עמוד 2

ממעצר. המשיבה ציינה כי העורר שוחרר בהסכמתה לאחר שבתסקיר המעצר הוצע כי ישתלב בטיפול ב"בית נועם", אולם העורר כלל לא החל טיפול כאמור. בנוסף ציינה המדינה כי ככל הנראה חלה בינתיים החמרה במצבו הנפשי של העורר, והוא נשלח לבדיקה בבית חולים פסיכיאטרי; וכי ביום 31.12.2013 פנתה המתלוננת למשטרה בתלונה כי העורר איים עליה בצורה עקיפה - באמצעות פנייה לגורמים העובדים עימה. נוכח האמור, ביקשה המשיבה כי בית המשפט יורה לשירות המבחן לבחון מחדש את המסוכנות הנשקפת מהעורר, וכי במידת הצורך ישולב האחרון באופן מיידי במסגרת טיפולית, או לחילופין - ככל שלא ניתן להפיג את המסוכנות הנשקפת ממנו - ישוב למעצר. נוכח הבקשה האמורה, הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של העורר, וקבע כי ביום 15.1.2014 יתקיים דיון בטיעונים לעונש.

5. ביום 9.1.2014 פנה שירות המבחן לבית המשפט המחוזי בבקשה שהאחרון ישקול את האפשרות להחזיר את העורר למעצר נוכח קיומו של חשש משמעותי להתנהגות פוגענית מצידו. עוד צוין כי המשיב מצוי בחוסר יציבות ובהידרדרות רגשית, ומשכך מסגרת "בית נועם" אינה ערוכה לקלוט אותו. גם בתסקיר המעצר שהוגש ביום 12.1.2014 התרשם שירות המבחן כי העורר אינו מאוזן נפשית, עסוק באופן אובססיבי במתלוננת וכי נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה. עוד צוין כי לא ניתן לשלבו במסגרת טיפולית, שכן כל עוד הוא אינו מכיר בהתנהגותו האלימה ובבעייתיות שבהתנהלותו, לא קיימת יעילות בכך. שירות המבחן אף הוסיף כי העורר הפסיק ליטול את הטיפול התרופתי שלו; כי הפסיכיאטר שלו העריך שהתנהלותו אובססיבית ואובדנית; וכי משיחה עם פקידת הסעד המטפלת במתלוננת ובבנותיהם של בני הזוג עולה חשש שהעורר יפגע בה. לבסוף המליץ שירות המבחן לעצור את העורר עד תום ההליכים, תוך הפנייתו למסגרת בריאות הנפש בשב"ס.

6. ביום 15.1.2014, במסגרת דיון בבקשת המשיבה, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי התייחס בהחלטתו לפנייתו העצמאית של שירות המבחן מיום 9.1.2014; למכתבו של אגף הרווחה של עיריית רמת-גן ליחידה החוקרת מיום 13.1.2014, אשר ממנו עולה כי קיים חשש של ממש שהעורר ינסה לפגוע במתלוננת באמצעות פגיעה בבנותיהם הקטנות; לתסקיר המעצר העדכני מיום 12.1.2014 בעניינו של העורר; ולמידע סודי אשר הוצג לו בשעתו, העולה בקנה אחד עם כל שאר הנתונים.

מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים

7. לשיטת בא-כוח העורר, שגה בית המשפט בכך שהורה על מעצרו עד תום ההליכים נגדו. להשקפתו, לא בנקל יורה בית המשפט על מעצרו מחדש של נאשם אשר שוחרר לחלופת מעצר בית ולא הפר את תנאי שחרורו. בין היתר, טוען העורר כי אמנם יצר קשר עם שני לקוחות של המתלוננת ואמר דברים בגנותה, אולם לאחר שהמתלוננת הגישה בקשה למתן צו הגנה, הגיעו הצדדים להסכמה כי העורר יחדל ממעשיו, וממילא אין במעשיו משום הפרה של החוק או של תנאי שחרורו. בנוסף מוחה העורר על כך שלא נקלט ב"בית נועם", היות שלהשקפתו אין בסיס להערכת שירות המבחן שלפיה במצבו מסגרת טיפולית זו לא תתאים עבורו. עוד הוא סבור כי שגה בית המשפט המחוזי עת שנתן משקל למכתב מאת אגף הרווחה של עיריית רמת גן, אשר ציין כי לפי הערכת הפסיכיאטר שטיפל בעורר (להלן: הרופא

המטפל) מדובר ב"פצצת זמן מתקתקת"; זאת, מבלי שהונחה לפני בית המשפט קמא חוות דעת או התייחסות ישירה מטעמו של הפסיכיאטר. להשקפת בא כוח העורר, מכתב זה אינו קביל, בהיותו עדות שמועה. בא כוח העורר אף מפנה למסמכים שלא הוצגו לבית המשפט המחוזי: סיכום הפגישה שהעביר הרופא המטפל אליו שבו אין אזכור של הדברים המיוחסים, והתייחסות כתובה של הרופא המטפל, שלפיה לא כינה את העורר "פצצה מתקתקת". העורר מדגיש כי האמירה שיוחסה לרופא המטפל הקרינה גם על חוות דעתו של שירות המבחן. העורר אף מציין כי העובדה שלא הפר את תנאי מעצר הבית מעידה על כך שחלופת המעצר שבה שהה הייתה אפקטיבית וראויה; כי כתב האישום נגדו תוקן ונמחקו ממנו אישומים רבים; כי הוא ביקש לעבור הליך טיפולי, אפילו במסגרת סגורה; וכי הוא אדם משכיל שעברו הפלילי נקי. נוכח האמור, מבקש העורר שבית משפט זה יורה על שחרורו למעצר בית בבית הוריו.

8. בדיון שהתקיים לפניי, התנגד בא כוח המדינה לבקשה. המדינה סומכת ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי, אשר נשענה על הערכתם של גורמי המקצוע השונים כי נשקפת מהעורר מסוכנות כלפי המתלוננת ובנותיהם וכי לא ניתן לשלבו ב"בית נועם" במצבו הנוכחי. לבסוף, הזכיר בא כוח המדינה כי לא עומדת לעורר עוד חזקת החפות. משכך, ביקשה המדינה כי בית המשפט ידחה את הערר.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בבקשה ובצרופותיה ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שנערך לפניי, לא מצאתי להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. ככלל, בבקשה לעיון חוזר בעניין הנוגע למעצר לפי סעיף 52(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, או בערר על החלטה בבקשה כאמור, נדרש בית המשפט לערוך איזון ראוי בין חירותו של מי שטרם הורשע ועדיין עומדת לו חזקת החפות לבין האינטרס של הבטחת שלום הציבור (השוו, בין היתר: בש"פ 6548/08 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 23 (1.9.2008); בש"פ 5878/08 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (6.7.2008)). אולם, במקרה שלפניי המשיב כבר הורשע במיוחס לו, כך שלא עומדת לו יותר חזקת החפות, וכל שנשאר הוא כי בית המשפט המחוזי יגזור את דינו. בנסיבות אלה, מתחזק המשקל שיש לתת לאינטרס השמירה על שלום הציבור במסגרת האיזון האמור (ראו והשוו: בש"פ 10393/08 מדינת ישראל נ' גורודניצין, פסקה 22 (16.12.2008)).

בעניינינו, העורר הורשע בעבירות חוזרות ונשנות של אלימות חמורה, אשר יש בהן כדי להעיד על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו, בעיקר כלפי המתלוננת. בנוסף, לא מצאתי להתערב במסקנת בית המשפט המחוזי שלפיה לא ניתן להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופת מעצר בשלב הנוכחי. בפנייתו של שירות המבחן לבית המשפט המחוזי מיום 9.1.2014, העריך הראשון כי התנהגות העורר היא חסרת שליטה ושתלטנית כלפי מפקחיו; ובתסקירי המעצר העדכניים בעניינו של העורר מצוין כי לא ניתן להפיג את המסוכנות הנשקפת ממנו באמצעות חלופת המעצר שהוצעה; וכי למרבה הצער מצבו אף אינו מאפשר לו, בעת הנוכחית, להשתלב במסגרת הטיפולית של "בית נועם". משכך, המליץ שירות המבחן לשקול להחזיר את העורר למעצר עד תום ההליכים נגדו. לכך יש להוסיף את התלונה שהגישה המתלוננת במטרה נגד העורר עקב פנייתו לחלק מלקוחותיה, אשר ממנה עולה בבירור כי העורר מתקשה להניח למתלוננת לנפשה, מגלה אובססיות כלפיה ומתקשה לשלוט במעשיו; ואת המכתב מאת העובדת הסוציאלית באגף הרווחה בעיריית רמת-גן, אשר במסגרתו הועלה החשש כי העורר ינסה לפגוע במתלוננת באמצעות פגיעה בבנותיהם הקטנות. אינני רואה לקבוע מסמרות בשאלת התיעוד שלא היה לפני בית המשפט המחוזי, וממילא גם בשאלה אם נאמר על ידי הרופא המטפל כי העורר הוא בבחינת "פצצה מתקתקת" ובמשקל שניתן לדברים אלה במכתב אגף הרווחה של עיריית רמת גן. לעורר שמורה הזכות לפנות בהתייחס לקביעות אלה לבית המשפט המחוזי בבקשה לעיון חוזר ולהציג לפניו את

התיעוד. לגבי דידי, גם בלא שאתן משקל לדברים אלה, בנקודת הזמן הנוכחית (וכל עוד לא נקבע אחרת על ידי בית המשפט המחוזי) לא ניתן להתעלם מהסיכון הנלמד מחומרת העבירות שבהן הורשע העורר כמו גם מהתנהגותו הנלמדת מהתלונה שהגישה המתלוננת למשטרה, מהמלצת שירות המבחן באשר לסיכון המשמעותי הנשקף ממנו, ומקביעתו כי בנקודת הזמן הנוכחית לא ניתן לשלב את העורר בטיפול ב"בית נועם". כל אלה מבססים כדבעי את מסקנת בית המשפט המחוזי כי אין מקום לשחרר את העורר, בשלב זה, לחלופת מעצר. הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ה בשבט התשע"ד (26.1.2014).

שׁוֹפֵט
